

Пропозиції
стейкхолдерів до проєкту ОНП Історія та археологія
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю В 9 Історія та археологія

№	Відомості про автора пропозиції	Місце роботи / навчання	Пропозиція	Результати урахування пропозиції
1.	Експерт НАЗЯВО з акредитації освітніх програм за спеціальністю 032 Історія та археологія	Шевченко Наталія Володимирівна, канд. іст. наук, доцент	В ОНП варто передбачити вивчення здобувачами ступеня доктора філософії з спеціальності «Історія та археологія» навчальну дисципліну «Філософія науки».	Пропозицію враховано. У проєкті ОНП передбачено вивчення у блоці «Освітні компоненти загальної підготовки» навчальної дисципліни «Філософія науки та організація наукової діяльності» обсягом 3 кредити ЄКТС/ 90 навчальних годин.
2.	Науково-педагогічний працівник університету.	Газін Володимир Володимирович, доцент кафедри історії України	Враховуючи затвердження професійного стандарту «Викладачі закладу вищої освіти» (Наказ МОН України № 1466, від 16.10.2024 р.), вважаю за необхідне в межах ООК 06 професійної підготовки «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях» передбачити навчальні заняття з використання інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій обробки історичної інформації в науково-педагогічній діяльності. Відтак ця ООК має забезпечувати такі спеціальні компетентності, як СК 02, 03, 05, 06, 07, 08, 09, 10 і 11, а також програмні результати навчання 05, 07, 08 і 09.	Пропозицію враховано. У проєкті ОНП зазначено, що ООК 06 «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях» забезпечує спеціальні компетентності СК 02, 03, 05, 06, 07, 08, 09, 10 і 11, а також програмні результати навчання 05, 07, 08 і 09. Рекомендовано науково-педагогічному працівникові це врахувати при оновленні силабусу та робочій програмі навчальної дисципліни.
3.	Заступник директора Державного архіву Хмельницької області, здобувач ступеня доктора філософії спеціальності «Історія та археологія», стейкхолдер.	Войтович Олександр Валерійович.	Варто посилити практичну спрямованість вивчення навчальної дисципліни «Іноземна мова в професійному спілкуванні». В цьому зв'язку доцільно чітко зазначити, що зазначеним освітнім компонентом має бути забезпечено формування загальних компетентностей ЗК 04 і ЗК 07, спеціальної компетентності 05 і програмного результату навчання ПРН 08.	Пропозицію враховано. У проєкті ОНП зазначено, що ООК 01 Іноземна мова в професійному спілкуванні забезпечує формування у здобувачів як загальних компетентностей ЗК 04, і ЗК 07, так і спеціальної компетентності 05 та програмного результату навчання ПРН 08.

4.	Здобувач ступеня доктора філософії спеціальності «Історія та археологія, член групи розробників.	Сльозкін Максим Олександрович.	У навчальній дисципліні «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях» передбачити вивчення можливостей застосування штучного інтелекту без порушення принципів академічної доброчесності.	Пропозицію враховано. Рекомендовано науково-педагогічному працівникові передбачити в тематиці занять при вивченні ООБ «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях» теми щодо ознайомлення здобувачів із можливостями використання штучного інтелекту і недопущення порушень принципів академічної доброчесності.
5.	Завідувач кафедри українознавства та філософії Тернопільського національного технічного університету імені Івана Полюя, стейкхолдер і рецензент ОНП.	Криськов Андрій Анатолійович, доктор історичних наук, професор, академік НАН ВО України	Підтримую групу розробників на чолі з гарантом ОНП професором Філінюком А. Г в тому, що до неї було внесено освітню компоненту методичного характеру «Інноваційні технології методики викладання фахових дисциплін з історії та археології у ЗВО». Враховуючи це, доцільно передбачити, що цією навчальною дисципліною має бути передбачено забезпечено формування загальних компетентностей 03 і 06 та програмних результатів навчання 05 і 08.	Пропозицію враховано. В проекті ОНП та навчальному плані передбачено вивчення ООК 08 «Інноваційні технології методики викладання фахових дисциплін з історії та археології у ЗВО», що дозволить посилити науково-методичну складову підготовки здобувачів до майбутньої науково-педагогічної діяльності в ЗВО. Її вивчення забезпечить формування в них загальних компетентностей 03, 06, 08 і 10, спеціальних компетентностей 03, 06, 07, 08, 09, 10 і 11, а також програмних результатів навчання 01, 02, 05, 08, 09, 10 і 11.
6.	Науково-педагогічний працівник університету, член групи розробників.	Завальнюк Олександр Михайлович, завідувач кафедри історії України член групи розробників.	Зважаючи на появу двох нормативних документів: професійного стандарту «Викладачі закладу вищої освіти» і «Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти», потрібно внести зміни по всьому тексту ОНП, особливо у компетентності і програмні результати навчання.	Пропозицію враховано. У проекті ОНП про це підкреслено обґрунтуванні змін до програми, наголошено в блоці «Зміни до освітньо-наукової програми» та при визначенні інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей, а також програмних результатів навчання.
7.	Науково-педагогічний працівник університету, член групи розробників.	Філінюк А. Г., професор кафедри історії України, гарант ОНП.	З урахуванням сучасних викликів і вимог найновіших законодавчих й нормативних актів визнано за доцільне наповнити ними ОНП, удосконаливши компетентності, уточнивши, які освітні компоненти їх забезпечують. Крім цього, учасники моніторингу висловились за посилення	Пропозиції враховано. В ОНП: а) змінено код спеціальності і назву галузі знань в ОНП (постанова Кабінету Міністрів України «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» від 30 серпня 2024 р. № 1021); б)

			<p>практичної спрямованості ОНП та вдосконалення мотивації аспірантів до саморозвитку і самоосвіти.</p>	<p>оновлено назву галузі знань і спеціальності в навчальних планах ОНП; в) враховано Професійний стандарт «Викладачі закладу вищої освіти», затверджений Наказом МОН України № 1466, від 16.10.2024 р.; г) в описі ОП уточнено щодо форми здобуття освіти відповідно до змін, внесених до Закону України «Про вищу освіту» від 23 квітня 2024 р. за № 3642-IX; д) замість навчальної дисципліни «Організація наукової діяльності» запропоновано ООК 02: «Філософія науки та організація наукової діяльності»; е) доповнено перелік загальних компетентностей випускника пунктом «Здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності»; є) узгоджено зміни в матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми; ж) запропоновано внести в силабуси дисциплін матеріал для забезпечення здобувачам вищої освіти навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку. Рекомендовано всім науково-педагогічним працівникам, які забезпечують викладання освітніх компонентів, і науковим керівникам аспірантів передбачити посилення практичної спрямованості навчання здобувачів ступеня доктора філософії.</p>
--	--	--	---	---

Гарант ОПП Історія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю В 9 Історія та археологія, доктор історичних наук, професор

Анатолій ФІЛІНЮК

6 січня 2025 року

Пропозиції
змін до ОНП Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти за спеціальністю В 9 Історія та археологія

№ з/п	Стара редакція	Нова редакція
1.	<p>Шевченко Н. В., канд. іст. наук, доцент, експерт НАЗЯВО з акредитації освітніх програм за спеціальністю 032 Історія та археологія.</p> <p>ОК 02 Організація наукової діяльності.</p> <p>ЗК 01 Здатність планувати, правильно організувати свою діяльність та ефективно використовувати час для розв'язання комплексних проблем у сфері історії та археології на основі наукового світогляду і загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 02 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК 03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 04 Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК 05 Здатність розробляти наукові проекти, управляти ними, складати пропозиції щодо їх фінансування, реєстрації прав інтелектуальної власності.</p> <p>ЗК 06 Здатність використовувати академічну та іноземну мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, володіти комунікативною культурою.</p> <p>ЗК 07 Здатність розробляти проекти в сфері історії та археології і управляти ними, презентувати результати наукових досліджень й/або інноваційних розробок академічною українською та іноземними мовами.</p> <p>ЗК 08 Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.</p> <p>ЗК 09 Здатність до безперервного особистісного і професійного розвитку та самовдосконалення.</p> <p>ЗК 10 Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.</p>	<p>ОК 02 Філософія науки та організація наукової діяльності.</p> <p>ЗК 01 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері історії та археології на основі системного наукового світогляду і загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.</p>
2.	<p>Газін В. В., доцент кафедри історії України, докт. іст. наук, доцент.</p> <p>06 «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях»</p> <p>СК 03 Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні і цифрові технології у професійній і науковій діяльності.</p> <p>СК 05 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері історії та археології і забезпечувати якість виконуваних</p>	<p>06 «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях»</p> <p>СК 02 Здатність застосовувати сучасні теорії, методології, ціннісні підходи, фундаментальні, загальнонаукові і конкретно-історичні принципи, методи, засоби та інструменти теоретичних і емпіричних досліджень у сфері історії й археології.</p> <p>СК 03 Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні і цифрові технології у професійній і науковій діяльності.</p> <p>СК 05 Здатність розробляти проекти у сфері історії та археології і управляти ними, презентувати</p>

	<p>досліджень та дотримання права інтелектуальної власності. СК 06 Здатність здійснювати процедуру інформаційної цінності джерел за допомогою порівняльного аналізу з іншими джерелами.</p>	<p>результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами. СК 06 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері історії та археології і забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності. СК 07 Здатність здійснювати процедуру інформаційної цінності джерел за допомогою порівняльного аналізу з іншими джерелами. СК 08 Здатність проводити навчальні заняття за забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб аспірантів СК 09 Здатність реалізовувати професійні компетентності з виконання трудових функцій викладача закладу вищої освіти у процесі підготовки фахівців спеціальності 032 Історія та археологія з дотриманням студенто-та аспірантоцентрованого підходу. СК 10 Здатність здійснювати і розвивати науково-педагогічну й освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) в сфері історії та археології з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду. СК 11 Уміння забезпечувати підготовку текстів навчальних і наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення освітнього процесу.</p>
<p>3.</p>	<p>Войтович О. В., заступник директора Державного архіву Хмельницької області, стейкхолдер, здобувач ступеня доктора філософії спеціальності «Історія та археологія».</p> <p>ООК 01 «Іноземна мова в професійному спілкуванні».</p> <p>ЗК 02 Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 04 Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 06 Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, володіти комунікативною культурою. ЗК 07 Здатність розробляти проекти в сфері історії та археології і управляти ними, презентувати результати наукових досліджень й/або інноваційних розробок академічною українською та іноземною мовами. СК 09 Здатність здійснювати і розвивати науково-педагогічну й освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) в сфері історії та археології з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду. 08 ЗК Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.</p>	<p>ООК 01 «Іноземна мова в професійному спілкуванні».</p> <p>ЗК 04 Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК 07 Здатність використовувати академічну українську та іноземну мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, володіти комунікативною культурою. СК 05 Здатність розробляти проекти у сфері історії та археології і управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами. ПРН 08 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.</p>
<p>4.</p>	<p>Криськов А. А., докт. іст. наук, професор, академік НАН ВО України, завкафедри українознавства та філософії Тернопільського національного технічного університету імені Івана Полюя, стейкхолдер і рецензент ОНП.</p>	<p>ООК 08 «Інноваційні технології методики викладання фахових дисциплін з історії та археології у ЗВО»</p>

<p>ООК 08 «Інноваційні технології методики викладання фахових дисциплін з історії та археології у ЗВО»</p> <p>ЗК 01 Здатність планувати, правильно організувати свою діяльність та ефективно використовувати час для розв'язання комплексних проблем у сфері історії та археології на основі наукового світогляду і загального культурного кругозору з дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК 03 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 06 Здатність використовувати академічну та іноземну мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях, володіти комунікативною культурою.</p> <p>ЗК 08 Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.</p> <p>ЗК 10 Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.</p> <p>СК 03 Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні і цифрові технології у професійній і науковій діяльності.</p> <p>СК 06 Здатність здійснювати процедуру інформаційної цінності джерел за допомогою порівняльного аналізу з іншими джерелами.</p> <p>СК 07 Здатність проводити навчальні заняття за забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб аспірантів.</p> <p>СК 08 Здатність реалізовувати професійні компетентності з виконання трудових функцій викладача закладу вищої освіти у процесі підготовки фахівців спеціальності 032 Історія та археологія з дотриманням студенто-та аспірантоцентрованого підходу.</p> <p>СК 09 Здатність здійснювати і розвивати науково-педагогічну й освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) в сфері історії та археології з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду.</p>	<p>ЗК 03 Здатність до абстрактного і критичного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення й аналізу наукової інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 06 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 08 Здатність демонструвати значну авторитетність, інноваційність, високий ступінь самостійності.</p> <p>ЗК 10 Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.</p> <p>СК 03 Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні і цифрові технології у професійній і науковій діяльності.</p> <p>СК 06 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері історії та археології і забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності.</p> <p>СК 07 Здатність здійснювати процедуру інформаційної цінності джерел за допомогою порівняльного аналізу з іншими джерелами.</p> <p>СК 08 Здатність проводити навчальні заняття за забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб аспірантів.</p> <p>СК 09 Здатність реалізовувати професійні компетентності з виконання трудових функцій викладача закладу вищої освіти у процесі підготовки фахівців спеціальності 032 Історія та археологія з дотриманням студенто-та аспірантоцентрованого підходу.</p> <p>СК 10 Здатність здійснювати і розвивати науково-педагогічну й освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) в сфері історії та археології з урахуванням вітчизняного та міжнародного досвіду.</p> <p>СК 11 Уміння забезпечувати підготовку текстів навчальних і наукових видань, навчально-методичного контенту із забезпечення освітнього процесу.</p> <p>ПНР 01 Володіти передовими теоретичними, концептуальними та методологічними знаннями, загальним науковим кругозором, необхідним для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері вітчизняної, світової історії та археології.</p> <p>ПНР 02 Розуміти загальні принципи, методи історичних наук, а також фундаментальну, загальнонаукову і конкретно-історичну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері історії та археології і у викладацькій практиці.</p> <p>ПНР 05 Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>ПНР 08 Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати</p>
---	---

		<p>результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.</p> <p>ПРН 09 Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.</p> <p>ПРН 10 Вміти викладати зміст навчальної дисципліни в обсягах, оптимально придатних для сприйняття студентами і здобуття ними очікуваних результатів навчання.</p> <p>ПРН 11 Вміти здійснювати розробку навчально-методичного забезпечення, підготовку та прочитання лекцій; проводити семінарські / практичні заняття, організовувати самостійну і індивідуальну роботу студентів, в межах дисциплін, які вони вивчають, а також оцінювати результати їх навчання із застосуванням методів і технологій, які найкраще відповідають цілям оцінювання, змісту і характеру навчальної дисципліни, її окремих складників.</p>
5.	<p>Сльозкін М. О., здобувач ступеня доктора філософії спеціальності «Історія та археологія, член групи розробників.</p> <p>ООК 06 «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях».</p> <p>ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми дослідницько-інноваційної і професійної діяльності в галузі історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань з історії та археології та професійної практики з обраної спеціальності.</p>	<p>ООК 06 «Інформаційно-комунікаційні і цифрові технології обробки історичної інформації в наукових дослідженнях».</p> <p>ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері дослідницько-інноваційної і професійної діяльності в галузі історії та археології, що передбачає застосування сучасних теорій, підходів, принципів і методів з історії та археології і професійної практики з обраної спеціальності, та проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.</p>
6.	<p>Завальнюк О. М., завідувач кафедри історії України, докт. іст. наук, професор, академік НАН ВО України, член групи розробників..</p> <p>ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми дослідницько-інноваційної і професійної діяльності в галузі історії та археології, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань з історії та археології та професійної практики з обраної спеціальності.</p>	<p>ІК Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері дослідницько-інноваційної і професійної діяльності в галузі історії та археології, що передбачає застосування сучасних теорій, підходів, принципів і методів з історії та археології і професійної практики з обраної спеціальності, та проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.</p>
7.	<p>Філінюк А. Г., професор кафедри історії України, докт. іст. наук, професор, академік НАН ВО України, гарант ОНП.</p> <p>З урахуванням сучасних викликів і вимог найновіших законодавчих й нормативних актів визнано за доцільне наповнити ними ОНП,</p>	<p>В ОНП: а) змінено код спеціальності і назву галузі знань в ОНП (постанова Кабінету Міністрів України «Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти» від 30 серпня 2024 р. № 1021); б) оновлено назву галузі знань і спеціальності в навчальних планах ОНП; в) враховано Професійний стандарт «Викладачі закладу вищої</p>

	<p>удосконаливши компетентності, уточнивши, які освітні компоненти їх забезпечують. Крім цього, учасники моніторингу висловились за посилення практичної спрямованості ОНП та вдосконалення мотивації аспірантів до саморозвитку і самоосвіти.</p>	<p>освіти», затверджений Наказом МОН України № 1466, від 16.10.2024 р.; г) в описі ОП уточнено щодо форми здобуття освіти відповідно до змін, внесених до Закону України «Про вищу освіту» від 23 квітня 2024 р. за № 3642-IX; д) замість навчальної дисципліни «Організація наукової діяльності» запропоновано ООК 02: «Філософія науки та організація наукової діяльності»; е) доповнено перелік загальних компетентностей випускника пунктом «Здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності»; є) узгоджено зміни в матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми; ж) запропоновано внести в силабуси дисциплін матеріал для забезпечення здобувачам вищої освіти навичок і компетентностей, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку.</p> <p>Рекомендовано всім науково-педагогічним працівникам, які забезпечують викладання освітніх компонентів, і науковим керівникам аспірантів передбачити посилення практичної спрямованості навчання здобувачів ступеня доктора філософії.</p>
--	--	--

**Гарант ОПП Історія третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю В 9 Історія та археологія,
доктор історичних наук, професор**

Анатолій ФІЛІНЮК

6 січня 2025 року